AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKI DÖVLƏT UNİVERSİTETİ

İndeks UOT ____ 398; 801.8
Dövlət qeyd. __ 0109AZ2238

"TƏSDİQ EDİRƏM"
Elm və innovasiyalar üzrə prorektor
_____________ prof. A.N.Kazımzadə
______________________ 2014-cü il

"DƏDƏ QORQUD" elmi-tədqiqat laboratoriyası
(2012-2014-cü illərin tam hesabatı)

Elm və innovasiyalar üzrə prorektor müavini _______________ Ə.N.Mirzəyev

Elmi-tədqiqat işinin rəhbəri
(elmi dərəcəsi və elmi adı) ____________________ prof. Q.M.Namazov

_____________________________2014-cü il

B A K I – 2014

M Ü N D Ə R İ C A T

REFERAT...3
GİRİŞ...4
ƏSAS HİSSƏ..6
NƏTİCƏ...12
ƏDƏBİYYAT..17

R E F E R A T

“Dədə Qorqud” elmi-tədqiqat laboratoriyasının 2012–2014-cü illərə aid tam hesabatı referat, mündəricat, giriş, əsas hissə, nəticə, ədəbiyyat siyahısı və əlavədən ibarətdir. “Referat” hissəsində üçillik hesabatın ümumi quruluşundan, ETL-də aktual problemlərin seçilməsi və araşdırma istiqamətlərindən bəhs olunur.

“Əsas hissə”də 2012–2014-cü illərdə ETL əməkdaşlarının elmi işləri haqqında ətraflı məlumat verilir, plan üzrə nəzərdə tutulan mövzuların işlənmə vəziyyəti və annotasiyası ardıcıl şəkildə verilmişdir. Belə ki, «Kitabi-Dədə Qorqud» eposu və Azərbaycan ədəbiyyatı» probleminin üç mərhələyə bölünməklə öyrənilməsinin istiqamətləri kimi bunlar müəyyən edilmişdir: əski kultların eposdakı izləri; “Kitabi-Dədə Qorqud” və qədim dastanlarımız; Azərbaycan nağılları və “Dədə Qorqud” dastanı arasında süjet oxşarlığı. Dədə Qorqudun yaşadığı dövrdə Azərbaycan ictimai-siyasi vəziyyəti, feodal ziddiyyətləri, dini ixtilaflar tarixi şərait kimi araşdırılır. Belə bir şəraitdə oğuzların bu torpaqlar uğrunda apardığı mübarizə və müharibələr sonralar eposun yaranması üçün zəmin yaratmışdır.

«Kitabi-Dədə Qorqud» eposu və ümumtürk folkloru» probleminin dörd mərhələyə bölünməklə öyrənilməsi göstərilən istiqamətlərdə aparılmışdır: Türk mifologiyası və «Kitabi-Dədə Qorqud»; «Kitabi-Dədə Qorqud» və türk dastanları; «Kitabi-Dədə Qorqud» dastanlarının digər folklor janrları ilə əlaqəsi; «Kitabi-Dədə Qorqud» və dünya ədəbiyyatı. «Dədə Qorqud» dastanlarında oğuz adət və ənənələri mühüm və geniş yer tutur. Bununla bağlı oğuz tayfalarının həyat tərzi, gündəlik məişət adət və ənənələri ilə bağlı nümunələr və məlumatlar verilmişdir. Müəlliflər qeyd edir ki, «Kitabi-Dədə Qorqud» eposundakı çoxsaylı adət-ənənələr bu gün də xalqımızın məişətində əsas yer tutur. Hesabatın “Nəticə” hissəsində üç il ərzində görülən elmi işlərin yekunu və əldə edilən elmi nəticələri əks olunmuşdur. Sonda elmi işlərin yazılmasında istifadə olunan əsas mənbələrdən ibarət ədəbiyyat siyahısı verilmişdir. Sonda elmi işlərin yazılmasında istifadə olunan əsas mənbələrdən ibarət ədəbiyyat siyahısı verilmişdir.

G İ R İ Ş

2009 – 2011-ci illərdə «Dədə Qorqud» ETL-i üçillik elmi-tədqiqat planına əsasən fəaliyyətini davam etdirmiş, nəzərdə tutulan elmi işləri yerinə yetirmişdir. Bu problemləri elmi-nəzəri istiqamətdə araşdırmaq üçün eposla bağlı çap olunmuş elmi-tədqiqat ədəbiyyatından, əlyazmaları materiallarından, dövrü mətbuatdan və internetdən istifadə olunmuşdur.

Dastanda Dədə Qorqudun şəxsiyyəti, Qazan xan, Burla-xatun, Bəkdüz Əməl kimi obrazlar tarixi şəxsiyyət kimi araşdırılması ön plana çəkilmişdir.

Dastanda qəhrəmanlıqla yanaşı ailə məişət, məhəbbət motivləri, mifik qaynaqlar zəngin materiallar əsasında araşdırılmış, müəyyən nəticələr əldə edilmişdir.

Dastanlardakı hadisələrin tarixlə səsləşməsi zaman-məkan baxımından diqqəti cəlb edir və araşdırmalarda bu problemlərə diqqət yetirilmişdir.

Digər tərəfdən, Dədə Qorqud eposunda əks olunmuş mifoloji obrazlar və mifik süjetlər dünya ədəbiyyatında mövcud olan epos və əsatirlərlə səsləşir, bəzi hallarda isə tam üst üstə düşür. Bununla bağlı laboratoriyanın elmi işlərinin bir qismi də «Kitabi-Dədə Qorqud»un dünya ədəbiyyatının nümunələri ilə müqayisəli təhlili istiqamətində aparılmışdır. Bundan başqa, mifoloji, etnoqrafik və bu kimi digər səpkidə aparılmış tədqiqat işlərinin müəyyən qismi yerinə yetirilmişdir.

Dədə Qorqudun yaşadığı dövrdə Azərbaycan ictimai-siyasi vəziyyəti, feodal ziddiyyətləri, dini ixtilaflar aramsız davam edirdi. Belə bir şəraitdə oğuzların bu torpaqlar uğrunda apardığı mübarizə və müharibələr sonralar eposun yaranması üçün zəmin yaratmışdır. Dastanda Dədə Qorqudun şəxsiyyəti, Qazan xan, Burla xatun, Bəkdüz Əməl kimi obrazların tarixi şəxsiyyət kimi araşdırılması aparılmışdır.

Dastanda qəhrəmanlıqla yanaşı ailə məişət, məhəbbət motivləri, mifik qaynaqlar zəngin materiallar əsasında araşdırılmış, müəyyən nəticələr əldə

edilmişdir. Dastanlardakı hadisələrin tarixlə səsləşməsi zaman-məkan baxımından diqqəti cəlb edir və araşdırmalarda bu problemlərə diqqət yetirilmişdir.

Digər tərəfdən, Dədə Qorqud eposunda əks olunmuş mifoloji obrazlar və mifik süjetlər dünya ədəbiyyatında mövcud olan epos və əsatirlərlə səsləşir, bəzi hallarda isə tam üst üstə düşür. Bununla bağlı laboratoriyanın elmi işlərinin bir qismi də «Kitabi-Dədə Qorqud»un dünya ədəbiyyatı ədəbi nümunələri ilə müqayisəli təhlili istiqamətinə yönəlmişdir. Bundan başqa, mifoloji, etnoqrafik və bu kimi digər səpkidə aparılmış tədqiqat işlərinin müəyyən qismi yerinə yetirilmişdir.

Belə ki, Dədə Qorqudun yaşadığı dövrdə Azərbaycan ictimai-siyasi vəziyyəti, feodal ziddiyyətləri, dini ixtilaflar aramsız davam edirdi. Belə bir şəraitdə oğuzların bu torpaqlar uğrunda apardığı mübarizə və müharibələr sonralar eposun yaranması üçün zəmin yaratmışdır.

Dastanda Dədə Qorqudun şəxsiyyəti, bir sıra obrazların tarixi şəxsiyyət kimi araşdırılması ön plana çəkilmişdir.

Dastanda qəhrəmanlıqla yanaşı ailə məişət, məhəbbət motivləri mifik qaynaqlar və elmi materiallar əsasında araşdırılmış, müvafiq nəticələr əldə edilmişdir. Dastanlardakı hadisələrin tarixlə səsləşməsi zaman-məkan baxımından diqqəti cəlb edir və araşdırmalarda bu problemlərə diqqət yetirilmişdir.

Digər problem – Dədə Qorqud dastanlarında əks olunmuş mifoloji obrazlar və mifik süjetlər dünya ədəbiyyatında mövcud olan epos və əsatirlərlə səsləşir, bəzi hallarda isə tam üst üstə düşür. Bununla bağlı laboratoriyanın elmi işlərinin bir istiqaməti də «Kitabi-Dədə Qorqud»un dünya ədəbiyyatına məxsus ədəbi nümunələrlə müqayisəli təhlilinə yönəlmişdir.

Bu problemləri elmi-nəzəri istiqamətdə araşdırmaq üçün eposla bağlı çap olunmuş elmi-tədqiqat ədəbiyyatından, əlyazma materiallarından, dövrü mətbuatdan və internetdən istifadə olunmuşdur. Nəzərdə tutulmuş üç illik tədqiqat işinin mərhələləri tam yerinə yetirilmiş və mətbuatda elmi məqalə və tezis şəklində çap olunmuşdur.

İSTİQAMƏT: Folklorşünaslıq.

PROBLEM: Epos təfəkkürünün yazılı ifadəsi.

2009-cu ildə «Dədə Qorqud» ETL-i əməkdaşları «Epos təfəkkürünün yazılı ifadəsi» adlı ümumi üçillik problemin mövzusu üzərində çalışıblar.

Mövzu: «Kitabi Dədə Qorqud» eposu və ümumtürk folkloru.

Məqsəd: «Kitabi Dədə Qorqud»un eposa münasibətini və sonrakı əlavələrin miqyasını müəyyən etmək.

İngilis alimi Ceyms Cercvardın «Günəş imperiyası» əsərinə əsaslanaraq, Mu qitəsinin taleyindən, qitənin okeanda batması tarixindən, onun müstəmləkələri – Meksika, Hindistan, Misir, Yunanıstan, Böyük Uyğur İmperiyası, Tibet, Çin və başqa xalqların tarixi, dini baxışları, mədəniyyəti haqqında elmi işdə müxtəsər biliklər verilir. Burada dünya daşqını barəsində rəvayətlər, «Bilqamış», «Dədə Qorqud» kimi dastanlar, Orxon-Yenisey abidələri, «Avesta» və digər ümumbəşəri mədəniyyət nümunələri tədqiqata cəlb edilmişdir.

«Ən qədim Şərq musiqi xəzinələri» mövzusuna həsr edilmiş məqalə C.Cercvardın Misirdə apardığı arxeoloji qazıntılar haqqında maraqlı məlumatlar verir. Bu qazıntılar zamanı tapılan musiqi alətləri arasında qopuz-saz alətinin hələ qədim şumer tayfalarına mənsub olması və sonradan türk tayfalarına keçməsi və «Dədə Qorqud» dastanlarında əks olunması tarixi diqqəti cəlb edir.

Qurd totemi ilə bağlı əfsanələrin tarixi coğrafiyasına dair qədim türk tayfalarının mifoloji və ilkin dini baxışları öz əksini tapmışdır.

«Türk mifologiyası və «Kitabi Dədə Qorqud».

Əski kultların eposdakı izləri.

Dədə Qorqud və Koroğlu obrazlarını mifoloji baxımdan müqayisəli şəkildə araşdırması bu gün də öz aktuallığını itirməmiş, yeni faktlara əsasən tədqiqatlara cəlb edilmişdir.

«Kitabi-Dədə Qorqud» dastanında bəzi qədim türk süjetlərin üzə çıxarması və araşdırmasına geniş yer ayrılmışdır. Buğac xan, Bamsı Beyrək, Qan Turalı, Banu Çiçək və bu kimi digər obrazların qədim əfsanələr və kultlarla bağlı olmasını sübut etməyə çalışmışdır. Digər məqalələrdə «Kitabi-Dədə Qorqud» dastanında Təpəgöz arxetipini, onun yaranmasını və əsas xüsusiyyətlərini araşdırmışdır. Burada müəllif həmin arxetipin dastana yabançı mənbələrdən gəlməsini əsaslandırmağa çalışmış, və bu, nəzəri fikir kimi, diqqəti cəlb edilmişdir.

«Kitabi-Dədə Qorqud» və türk dastanları.

«Dədə Qorqud» və qədim dastanlarımız.

Qədim Orxon-Yenisey yazılı abidələri və «Kitabi-Dədə Qorqud» dastanları elm aləmində bəlli olduğu dövrdən bu günə kimi bütün dünya dilçilərinin, türkoloqların, jurnalistlərin diqqət mərkəzində olmuşdur. Göytürk abidələri və «Dədə Qorqud»un dilində sadə cümlə problemləri ortaya çıxarılır. Burada təktərkibli sadə cümlə, qeyri-müəyyən şəxsli cümlə, ümumi şəxsli cümlə, adlıq və s. cümlə növləri müqayisəli şəkildə araşdırılmışdır. Sonda müəllif elə qənaətə gəlir ki, Orxon-Yenisey yazılı abidələrinin dili ilə müqayisədə «Dədə Qorqud» dastanlarının dilində sadə cümlənin bütün növləri təmsil olunmuşdur.

Dədə Qorqud şəxsiyyəti ilə bağlı araşdırmalar indiyədək öz aktuallığını itirməmişdir. Bununla bağlı Dədə Qorqud obrazı tarixi şəxsiyyət kimi müxtəlif görkəmli alimlərin gətirdikləri çoxsaylı faktlar əsasında araşdırılmış. Bununla yanaşı, müəllif Dədə Qorqudu qeyri-adi qüvvəyə malik olan bir insan kimi səciyyələndirir. Türk dilində yazılmış və sufizm təriqətinin yaranma tarixi, onun inkişaf mərhələləri, əsas prinsipləri və bununla bağlı digər mühüm problemlərə həsr edilmişdir. Məqalədə sufizmin islam dininin bazasında yaranması fikri də irəli sürülmüşdür.

«Kitabi-Dədə Qorqud» dastanının digər folklor janrları ilə əlaqəsi.

Azərbaycan nağılları və «Dədə Qorqud» dastanı arasında süjet oxşarlığı.

Bu bölmədə «Dədə Qorqud» dastanlarında oğuz adət və ənənələrindən söhbət açılır, oğuz tayfalarının həyat tərzi, gündəlik məişət adət və ənənələri ilə

bağlı nümunələr və məlumatlar verilmişdir. Sonda qeyd edilir ki, «Kitabi-Dədə Qorqud» eposundakı çoxsaylı adət-ənənələr bu gün də xalqımızın məişətində əsas yer tutur.

2010-cu ildə «Dədə Qorqud» ETL-i əməkdaşları «Epos təfəkkürünün yazılı ifadəsi» adlı ümumi üçillik problemin mövzusu üzərində çalışıblar.

2010-cu hesabat ilində «Dədə Qorqud dünyası. I kitab» (Bakı, 2010) adlı ETL əməkdaşlarının ilk elmi məqalələr toplusu buraxılmışdır.

2010-cu hesabat ilində «Dədə Qorqud dünyası. I kitab» (Bakı, 2010) adlı ETL əməkdaşlarının ilk elmi məqalələr toplusu işıq üzü gördü. Burada təkcə ETL əməkdaşlarının deyil, eləcə də digər elmi-tədrisi qurumlarının nümayəndələri Dədə Qorqud və ümumiyyətlə Azərbaycan folklorunun, ədəbiyyatının mühüm problemlərinə dair məqalələr çap etdiriblər.

Türk mifologiyası və «Kitabi Dədə Qorqud».

Ümumtürk mifologiyasında Təpəgöz, yaxud təpəgözlülük məsələsi.

ETL əməkdaşları «Kitabi-Dədə Qorqud» dastanında bəzi qədim türkmənşəli süjetlərin üzə çıxarması və araşdırmasına həsr olunur, bu kimi digər obrazların qədim əfsanələr və kultlarla bağlılığı sübut etməyə çalışmışdırlar.

Digər tərəfdən «Kitabi-Dədə Qorqud» dastanında Təpəgöz arxetipini, onun yaranmasını və əsas xüsusiyyətlərini araşdırmışdır. Burada müəlliflər həmin arxetipin dastana yabançı mənbələrdən gəlməsini əsaslandırmağa çalışmış, və bu, nəzəri fikir kimi, diqqəti cəlb etmişdir.

«Kitabi-Dədə Qorqud» və türk dastanları.

Orta əsr dastanlarımız və «Kitabi Dədə Qorqud».

Qədim Orxon-Yenisey yazılı abidələri və «Kitabi-Dədə Qorqud» dastanları elm aləmində bəlli olduğu dövrdən bu günə kimi bütün dünya dilçilərinin, türkoloqların, jurnalistlərin diqqət mərkəzində olmuşdur.

Məqaləsində Göytürk abidələri və «Dədə Qorqud»un dilində sadə cümlə problemləri ortaya çıxarılır. Burada təktərkibli sadə cümlə, qeyri-müəyyən şəxsli cümələ, ümumi şəxsli cümlə, adlıq və s. cümlə növləri müqayisəli şəkildə

araşdırılmışdır. Sonda müəllif elə qənaətə gəlir ki, Orxon-Yenisey yazılı abidələrinin dili ilə müqayisədə «Dədə Qorqud» dastanlarının dilində sadə cümlənin bütün növləri təmsil olunmuşdur.

«Kitabi-Dədə Qorqud» dastanının digər folklor janrları ilə əlaqəsi. «Kitabi-Dədə Qorqud» dastanında alqış və qarğışlar. Dədə Qorqud şəxsiyyəti.

Məqalə Dədə Qorqud şəxsiyyəti ilə bağlı mübahisələrə və mövzu ilə bağlı elmi dairələrdə bu gün də öz aktuallığını itirməmiş araşdırmalara həsr olunub. Burada Dədə Qorqud obrazı tarixi şəxsiyyət kimi müxtəlif görkəmli alimlərin gətirdikləri çoxsaylı faktlar əsasında araşdırılmış. Bununla yanaşı, müəllif Dədə Qorqudu qeyri-adi qüvvəyə malik olan bir insan kimi

Türkiyədə çap olunmuş məqalədə ən geniş təşəkkül tapmış dini təriqətlərdən biri olan sufiliyin yaranma və inkişaf prosesində mühitin və qaynaqların rolundan söhbət açılır.

«Dədə Qorqud» dastanlarında oğuz adət və ənənələrindən söhbət açır. Bu məqalədə oğuz tayfalarının həyat tərzi, gündəlik məişət adət və ənənələri ilə bağlı nümunələr və məlumatlar verilmişdir. Sonda müəllif qeyd edir ki, «Kitabi-Dədə Qorqud» eposundakı çoxsaylı islama qədər və islamdan sonrakı adət-ənənələrimiz bu gün də xalqımızın məişətində əsas yer tutur.

«Kitabi Dədə Qorqud» və dünya ədəbiyyatı.

«Kitabi Dədə Qorqud» və Orta əsrlər Avropa eposları.

Məqalələrdə müntəzəm şəkildə Azərbaycan və Avropa eposları arasında mövcud olan tipoloji və genetik oxşarlıqların müəyyən edilməsi və araşdırılması istiqamətində tədqiqlərini davam etdirmişdir. adlı məqalədə Şərq və Qərb qəhrəmanlıq eposunun nümunələri əsasında yazılı ədəbiyyatda mövcud olan qədim motivlər araşdırılır. Alınma və qarşılıqlı təsir nəticəsində əmələ gələn süjet və motivlərə xüsusi diqqət yetirilir, eyni zamanda onların genetik cəhətdən əlaqələndirilməsinə cəhd edilir. Məqalədə türk eposunun yaranma tarixi, türk xalqlarının ilk ortaq ədəbi abidəsi olan Orxon-Yenisey daş kitabələrindən başlayaraq «Koroğlu» dastanına qədərki yolu geniş tarixi-mədəni fonunda

işıqlandırılır. Bundan başqa, məqalədə müqayisəli ədəbiyyatşünaslığın bəzi nəzəri məsələlərinə də aydınlıq gətirilir.

Məqalələrdə Qədim və Orta əsrlər dövrünə, eləcə də XIX əsr rus şərqşünaslığına aid folklor materiallarında Azərbaycan (türk) mifoloji və epik təfəkkürünün yaranma tarixi, Yaxın Şərq regionu ilə bağlılığı, türk epik ənənələrinin genezisi və digər nəzəri-praktiki problemlər araşdırılmışdır.

«Türk mifologiyası və «Kitabi-Dədə Qorqud».

Qorqud və gor mifologemi arasındakı bağlılıq.

"Kitabi-Dədə Qorqud"da adqoyma və andiçmə mərasimləri" adlı məqaləsində qədim mərasimlərlə bağlı bəzi süjetlərin üzə çıxarılması və araşdırmasına həsr etmişdir. Eyni zamanda o, bu kimi digər süjetlərin qədim əfsanələr və kultlarla bağlı olmasını sübut etməyə çalışmışdır.

«Kitabi-Dədə Qorqud» və türk dastanları.

«Kitabi-Dədə Qorqud» və müasir türk dastanları.

ETL-də tanınmış Azərbaycan folklorşünasları haqqında yazılmış silsilə məqalələr (Hüseyn Arif, M.H.Təhmasib, akademik Həmid Araslı) M.Saraclının (Həsənovanın) çap olunmuşdur; A.Zamanovun yubileyinə həsr olunmuş konfransda laboratoriyanın elmi işçiləri fəal iştirak etmiş, məqalələrdə verdiyi materiallar konkret faktlara əsaslanmışdır. Çap edilən məqalələrdə «Dədə Qorqud»un dilində sinonim fellər və onların tədrisdə tətbiqi problemləri araşdırılmışdır. Folklor və ədəbiyyatımızın müxtəlif problemlərinə dair tezis və məqaləri respublikada və xaricdə nəşr edilən jurnallarda çap olunmuş, paralellər apararkən, müəlliflər başlıca tədqiqat obyekti kimi "Dədə Qorqud" və digər dastanlarımıza tez-tez müraciət emişlər. Məqalələrdə Dədə Qorqud dastanlarının leksikasına nəzər salınır, orada mövcud olan felləri bu gün müasir ədəbi dilimizdə işlənməsi baxımından müqayisə edir.

«Kitabi-Dədə Qorqud» dastanının digər folklor janrları ilə əlaqəsi.

«Kitabi-Dədə Qorqud» dastanında atalar sözü və məsəllər.

Laboratoriyanın elmi işçiləri müxtəlif konfrans materiallarında çap edilən məqalələrində sufiliyin folklor və ədəbiyyatda təzahürü, müəllifin həmin problemə əsasən fəlsəfi, dini aspektlərdən yanaşması öz əksini tapmışdır. Burada həmçinin Türk-Azərbaycan folklor və ədəbi əlaqələrindən bəhs olunur, müəllif bu cür mənbələrdə insanların ilkin dini baxışlarına nəzər salır.

«Kitabi-Dədə Qorqud» və dünya ədəbiyyatı.

«Kitabi-Dədə Qorqud» və skandinav saqaları.

Laboratoriyanın çap olunmuş elmi işləri sırasında bu günə qədər geniş müqayisəli tədqiqatlardan kənarda qalan Türk və Skandinav epik ədəbi nümunələrinin və qədim epik nümunələrdə yuxu yozma motivinin tipoloji aspektdə öyrənilməsinə və gələcək tədqiq istiqamətlərinə həsr olunmuş məqalələr xüsusi yer tutur. Burada adı çəkilən janra məxsus xalq qəhrəmanlıq abidələrinin əsasən oxşar cəhətləri ilkin araşdırma səviyyəsində nəzərdən keçirilir. Konfrans materiallarında çap edilən məqalələrdə müxtəlif xalqlara məxsus epik əsərlərdə yuxu yozmalarına dair materiallar nəzərdən keçirilmişdir. Bundan başqa BDU-nun Sosial elmlər və psixologiya fakültəsinin 2011-ci ildə çap etdirdiyi "Proqramlar toplusu"na daxil edilmiş proqramların birinə rəyçi kimi də iştirak etmişdilər.

N Ə T İ C Ə

Kitablar

1. "Dədə Qorqud" dünyası. I kitab. Bakı: BDU-nun nəşriyyatı, 2010, 156 s.
2. Q.M.Namazov. C.Cercvard Mu qitəsi haqqında. Bakı: Nurlan, 2010, 200 s.

Elmi məqalələr

Qara Namazov

C.Cercvard batmış Mu qitəsi haqqında. İskit / ədəbi-bədii, elmi-publisistik jurnal, 2009, №2, səh. 11-16

Qara Namazov

Ən qədim Şərq musiqi xəzinələri. Prof. Aida İmanquliyevanın 70-illik yubileyinə həsr olunmuş «Şərqşünaslığın aktual problemləri» mövzusunda Respublika Elmi konfransının materialları. Bakı, 2009, səh. 191-194

Qara Namazov

Dədə Qorqudun sələfləri. "Dədə Qorqud dünyası". I kitab. Bakı, 2010, səh. 7-20

Qara Namazov

Dədə Qorqudun şəxsiyyəti. "Dədə Qorqud dünyası". I kitab. Bakı, 2010, səh. 21-29

Qara Namazov

XIX əsr Naxçıvan aşıq mühiti. Tədqiqlər / AMEA-nın Folklor İnst., s. 3-32

Qara Namazov

Abbas Zamanov mollanəsrəddinçilər haqqında. Abbas Zamanovun 100 illik yubileyinə həsr olunmuş "Müasir Azərbaycan filologiyası: axtarışlar, problemlər, perspektivlər" Respublika elmi konfransının materialları (14-15 noyabr 2011-ci il), səh. 17- 27

Qara Namazov

Hüseyn Arif. Mətanət Saraclı (Həsənova). Dağ cığırından başlayan yol. Bakı: Təhsil NPM, 2011, səh. 67-72

Qara Namazov

M.H.Təhmasib. Mətanət Saraclı (Həsənova). Dağ cığırından başlayan yol. Bakı: Təhsil NPM, 2011, səh. 82-84

Qara Namazov

Akademik Həmid Araslı. Mətanət Saraclı (Həsənova). Dağ cığırından başlayan yol. Bakı: Təhsil NPM, 2011, səh. 84-87

Süleyman Əliyarlı

Kurttan türeyiş efsanesinin tarihi coğrafiyasına dair (I hissə). «Altay», 01 oktyabr 2009, №2, s. 31-33

Süleyman Əliyarlı

Prof. Dr. Osman Fikri Sertkaya, Dede Korkut kitabı, Dresden nüsbasının "İriş" bölümü haqqında. "Dədə Qorqud dünyası". I kitab. Bakı, 2010, s. 42-49

Adil Babayev

Bəkir Çobanzadənin bir məqaləsi haqqında. "Dədə Qorqud dünyası". I kitab. Bakı, 2010, s. 50-60

Adil Babayev

Qorqudşünaslıqda yeni səhifə. ADU-nun "Dil və ədəbiyyat" jurnalı, № 3, 2011, səh.120-128

Əbiyev A., Huntürk M.A. (Mobil Aslanlı)

Fiziki mədəniyyət və gənclərin ideya-mənəvi tərbiyəsi. "Pedaqoqika elminin inkişafında yeni mərhələ". Beynəlxalq elmi-praktik konfransın materialları. Bakı, 28-29 iyun 2011-ci il, səh. 496-510

Mobil Aslanlı

"Mən olam nəhəng ilə gənc əylərəm ..." (Ş.İ.Xətainin həyat və yaradıcılığı kontekstində). "Şah İsmayıl Xətai: müasirlik və ənənə" Elmi-praktik konfransın materialları. Bakı, 2011, səh. 36-62

Mobil Aslanlı

Azerbaycan Manilerinde Beden Egitimi Üzerine. Kardeş Kalemler aylık Avrasiya edebiyat Dergisi, şubat 2011, səh. 86-90

Mobil Aslanlı

Проблемы физического воспитания в художественной прозе (на примере творчества Н.Нариманова). "Вектор науки Тольяттинского государственного университета", № 2 (5), 2011, səh. 225-228

Mobil Aslanlı

Проблемы ментальности в рамках глобализации. "Глобализация как этап развития мирового сообщества". Материалы международной научной конференции. Пенза-Сургут-Баку, 25-26 сентября 2011 г., səh. 66-70

İlqar Hüseynov

Сказание о Басате и мировая эпическая традиция. Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук. М., 2009, т. II, s. 172-174.

İlqar Hüseynov

«Dədə Qorqud» və «Nibelunqlar». Bakı Dövlət Universitetinin 90 illik yubileyinə həsr olunmuş beynəlxalq elmi konfransın materialları (humanitar seriya), 2009, s. 180-182.

İlqar Hüseynov

«Dədə Qorqud» və «Nibelunqlar» (bədii təsvir vasitələrin təhlili təcrübəsi). «Dil və ədəbiyyat», 2009, 3(69), s. 201-203.

İlqar Hüseynov

Тюркская мифология в русской ориенталистике XIX века. «Dil və ədəbiyyat», 2009, 3(69), s. 201-203

İlqar Hüseynov

Архаические мотивы в героическом эпосе Востока и Запада. «Dil və ədəbiyyat», 2009, 3(69), s. 201-203.

İlqar Hüseynov

Генезис тюркского эпоса и азербайджанско-ближневосточные эпические взаимосвязи. "Dədə Qorqud dünyası". I kitab. Bakı, 2010, s. 94-115

İlqar Hüseynov

О типологии тюркского и скандинавского эпоса. «Dil və ədəbiyyat», 2011, 3 (79), s. 239-240

İlqar Hüseynov

Мотив вещего сна в эпических памятниках Востока и Запада. Abbas Zamanovun 100 illik yubileyinə həsr olunmuş "Müasir Azərbaycan filologiyası: axtarışlar, problemlər, perspektivlər" Respublika elmi konfransının materialları (14-15 noyabr 2011-ci il), səh. 421-423

Şəlalə Salmanova

Dədə Qorqud şəxsiyyəti. «Dil və ədəbiyyat», 2009, 5(71), s.141-142

Şəlalə Salmanova

Sofizmin dinsel-felsefi (öğretim gibi) oluşturan muhit (çevre) ve kaynakları. Kültür evremi, şubat, 2009, №1, s. 113-120

Şəlalə Salmanova

Религиозные мотивы (тема аджал-смерти) в «Книге Деда нашего Коргуда» и в повести Анара «Деде Коркуд». "Dədə Qorqud dünyası". I kitab. Bakı, 2010, s.135-144

Şəlalə Salmanova

Əhməd Yəsəvinin bədii irsində nəfs anlayışı. "XXI əsr – mülahizələr və düşüncələr" gənc tədqqiqatçıların Respublika elmi-praltik konfaransın materialları. 15 aprel 2011-ci il, səh. 74-78

Şəlalə Salmanova

Sufizm: fərqliliklə ümumiliyin vəhdəti. "Azərbaycanşünaslığın aktual problemləri". II Beynəlxalq elmi konfransın materialları, Bakı-Gəncə, 4-7 may 2011-ci il, səh. 508-513

Fərhad Qasımov

Dədə Qorqud mifoloji obraz kimi.

Könül Həsənova

Təpəgözün mənşə xüsusiyyətlərinə dair. «Dil və ədəbiyyat», 2009, 2(68), s.162-164

Könül Həsənova

«Kitabi-Dədə Qorqud»da Təpəgöz arxetipi. Folklorşünaslıq məsələləri, 7-ci buraxılış, Bakı, 2009, s. 68-76

Könül Həsənova

«Dedem Korkut Kitabında» Bazi Eski Türk Süjetleri. Kardeş kalemler «Ayla Avrasya edebiyyat dergisi», Ankara, 2009, №26, s. 74-77

Könül Həsənova

«Kitabi-Dədə Qorqud»da mifoloji qatlar. «Dil və ədəbiyyat», 2010, 4 (75), s.162-164

Könül Həsənova

«Китаби-Дядя Горгуд»да Dəli Domrulun epic və mifik səciyyəsi. "Dədə Qorqud dünqası". I kitab. Bakı, 2010, s. 145-162

Könül Həsənova

"Kitabi-Dədə Qorqud"da adqoyma və andiçmə mərasimləri. «Folklorşünaslıq məsələləri», cild 9, № 1, 2011, səh. 83-87

İlhamə Babanlı

Göytürk abidələri və «Dədə Qorqud»un dilində sadə cümlə. Bakı Universitetinin xəbərləri (humanitar seriya), 2009, №4, s. 29-34

İlhamə Babanlı

Söz birləşmələri ismi birləşmələr. "Dədə Qorqud dünyası". I kitab. Bakı, 2010, s. 163-182

İlhamə Babanlı

"Dədə Qorqud"un dilində cümlənin ifadə məqsədinə və intonasiyaya görə növləri. «Dil və ədəbiyyat», 2010, 4 (75), s. 114-117

İlhamə Babanlı

"Dədə Qorqud" dastanlarında işlənmiş yaxın mənalı (sinonim) fellər haqqında. «Dil və ədəbiyyat», 2011, 4 (80), s. 159-160

Ə D Ə B İ Y Y A T

Azərbaycan dilində

1. Azərbaycan tarixi. Ən qədim dövrlərdən XX əsrin əvvəl. Qədər. Bakı: Elm, 1993, 502 s.
2. Balasaqunlu Y. Qutadqu-bilik. Xoşbəxtliyə aparan elm. Çevirən Vəliyev K.N. Bakı: Azərnəşr, 1994
3. Dəmirçizadə A.M. «Kitabi-Dədə Qorqud» dastanının dili. Bakı: Maarif, 1959, 158 s.
4. Dəmirçizadə A.M. Azərbaycan ədəbi dilinin tarixi. Bakı: Maarif, 1-ci hissə, 1979, 203 s.
5. Azərbaycan ədəbiyyatı inciləri. Dastanlar. Bakı: Yazıçı, 1987, 569 s.
6. Azərbaycan tarixi. Ən qədim dövrlərdən XX əsrin əvvəllərinə qədər. Bakı: Elm, 1993, 284 s.
7. Dəmirçizadə Ə. «Kitabi-Dədə Qorqud» dastanlarının dili. Bakı: APİ nəşri, 1959, 157 s.
8. Əliyarov S. «Dədə Qorqud» kitabının əsatiri, rəvayət və totemlər dünyası. – «Ulduz» jur., № 6, 1984, s.51-56.
9. Füzuli Bayat. Oğuz epik ənənəsi və «Oğuz Kağan» dastanı. Bakı: Sabah, 1993, 194 s.
10. Kitabi-Dədə Qorqud. Bakı: Yazıçı, 1988, 265 s.
11. Məmmədov A.M. Azərbaycan dilinin erkən tarixinə dair materiallar. – Azərbaycan filologiyası məsələləri. Bakı: Elm, 1983, s.5-24.
12. Nağıyev C.Q. «Koroğlu»nun Çin qaynaqları. Bakı: «Asiya» nəşriyyatı, 1998, 100 s.
13. Oğuznamələr. Bakı: Bakı universiteti nəşriyyatı, 1993, 92 s.
14. Rəcəbov Ə., Məmmədov Y. Orxon-Yenisey abidələri. Bakı: Yazıçı, 1993, 400 s.
15. Seyidov M. Azərbaycan mifik təfəkkürünün qaynaqları. Bakı: Yazıçı,

1983, 326 s.
16.Şükürov A. Mifologiya. 1-6 cı kitab. Bakı: Elm, 1995-1997.
17. Təhmasib M.H. Azərbaycan xalq dastanları (orta əsrlər). Bakı: Elm, 1972, 397 s.
18.Zeynalov F.R. Türkologiyanın əsasları. Bakı: Maarif, 1981, 348 s.

xarici dillərdə

19.Dede Korkut Kitabı. Giriş – Metin – Faksimile. Dr. Müherrem Ergin. Ankara, TTKB, 1958, 251 s., 97 faks.
20.Defne Omer Zeki. Dede Korkut hikayeleri uzerinde edebi sanatlar bakımından bir araştırma. Ankara, TTKB, 1988, 122 s.
21.Ergin Muharrem. Dede Korkut Kitabı. Vol. 1-2, Ankara, 1958-1961
22.Аджи М. Полынь половецкого поля. Москва, «Пик-Контекст», 1994, 510 с.
23.Алексеев Н.А. Ранние формы религии тюркоязычных народов Сибири. Новосибирск: Наука, Сиб. отд., 1980, 136 с.
24.Асадов Ф.М. Арабские источники о тюрках в раннее средневековье. Баку: Элм, 1993, 62 с.
25.Бадалов Р. Правда и вымысел героического эпоса. Баку: Элм, 1983,58 с.
26.Бартольд В.В. Сочинения в IX т., М.: Наука, ГРВЛ, 1963-1977
27.Валиханов Ч.Ч. Собрание сочинений. В 5-ти т. Алма-Ата, Изд-во АН Каз. ССР, 1961-1972
28.Жирмунский В.М. Тюркский героический эпос. Л.: Наука, 1974, 544 с.
29.Жирмунский В.М. Сравнительное литературоведение. Восток и Запад. Избранные труды, Л.: Наука, 1979 с.
30.Ибраев Ш. Художественно-изобразительные средства «Китаби Дедем Коркут» (В сравнительном изучении с эпосом тюркоязычных народов). Автореф. дис. … к.ф.н М.: Изд-во МГУ, 1979, 30 с.
31.История всемирной литературы. В 9-ти т. М.: 1983-1997

32.Кёроглы. Азербайджанский народный эпос. Баку: Изд-во Академии Наук Аз.ССР, 1940, 48 с.
33.«Книга моего деда Коркута». Огузский героический эпос. Пер. академика В.В. Бартольда. По ред. В.М.Жирмунского и А.Н.Кононова. М.-Л.: Изд-во Акад. Наук СССР, 1962, 304 с.
34.Короглы Х.Г. Взаимосвязи эпоса народов Средней Азии, Ирана и Азербайджана. М.: Наука, 1983, 180 с.
35.Короглы Х.Г. Новые данные о героическом эпосе огузов // Жур. «Народы Азии и Африки», 1986, №6, с. 34-40
36.Короглы Х.Г., Набиев А.М. Азербайджанский героический эпос. Баку: Язычы, 1996, 305 с.
37.Мелетинский Е.М. Происхождение героического эпоса. М.: Изд-во восточной литературы, 1963, 256 с.
38.Мелетинский Е.М. Поэтика мифа. М.: Наука, 1976, 189 с.
39.Миф. Фольклор. Литература. Л.: Наука, 1978, 206 с.
40.Потанин Г.Н. Восточные мотивы в средневековом европейском эпосе. М.: Типо-лит. Тов-ва И.Н.Кушнерев и К^{o}, 1899, 487 с.
41.Рагимова Э.А. Азербайджанские дастаны «Деде Коркут» и «Кёроглы» в русских переводах. Баку: Шур, 1997, 288 с.
42.The book of Dede Korkut. Translated with in introduction and notes, bux Geoffrey Lewis Penguin Books, 1974, 307 p.
43.Medieval literature and folklore studies. Ed. By J.Mandel, B.Rosenberg. New Branswick, 1970, 184 p.
44.The epic in medieval society. Aestetik and moral values. Ed. By H.Scholler. Tübingen, 1977, 233 p.

Klassik Azərbaycan ədəbiyyatı kafedrasının müdiri **prof. N.A.PAŞAYEVA**

ETL müdiri **prof. Q.M.NAMAZOV**